

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-113>

УДК 332.146

АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ МИТНОЮ ЛОГІСТИКОЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ІЗ ГЕОГРАФІЧНО ЗАХИЩЕНИМИ НАЗВАМИ

ADAPTIVE MANAGEMENT OF CUSTOMS LOGISTICS OF FOOD PRODUCTS WITH GEOGRAPHICALLY PROTECTED NAMES

Ткаченко Аліна Сергіївна

доктор технічних наук, доцент,
Полтавський університет економіки і торгівлі
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5521-3327>

Басова Юлія Олександрівна

кандидат технічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4057-7712>

Губа Людмила Миколаївна

кандидат технічних наук, доцент,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1008-6023>

Tkachenko Alina

Poltava University of Economics and Trade

Basova Yuliia

Poltava State Agrarian University

Guba Liudmyla

National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic"

Стаття присвячена дослідженню особливостей митної логістики при переміщенні харчових продуктів із географічними зазначеннями (ГЗ) через кордон України на прикладі коньяку. Розглянуто правові засади захисту ГЗ згідно з Угодою про асоціацію з Європейським Союзом та адаптоване українське законодавство, зокрема закони щодо охорони ГЗ для сільськогосподарської продукції та спиртних напоїв. Проаналізовано функціонування національного реєстру ГЗ, який містить як міжнародні, так і виключно українські об'єкти. Окрему увагу приділено алгоритму митного оформлення товарів із ГЗ, класифікації за УКТЗЕД, застосуванню тарифних і нетарифних заходів регулювання, а також ролі Держмитслужби у захисті прав інтелектуальної власності. Підкреслено значення дотримання європейських стандартів у сфері митного контролю, що забезпечує прозорість процедур, підтримує розвиток національних виробників та сприяє інтеграції України у європейський ринок.

Ключові слова: географічні зазначення, митний контроль, митна логістика, адаптивне управління, харчові продукти, інтелектуальна власність, коньяк, бренди.

The article examines the peculiarities of moving food products with geographical indications (GIs) across the customs border of Ukraine within the framework of international commitments and national legislation harmonized with the EU. According to the Association Agreement between Ukraine and the EU, protected European GIs such as "Cognac," "Champagne," and "Feta" cannot be used for Ukrainian products. To ensure compliance, Ukraine adopted a special law in 2022 regulating GIs for alcoholic beverages and a comprehensive act in 2024 on agricultural and food products, establishing schemes of quality and traditional guaranteed specialties. Currently, Ukraine's GI register contains 3133 objects, including 29 exclusively domestic products such as Hutsul cow brynza, Hutsul sheep brynza, and Melitopol cherry. The paper emphasizes the customs procedures applied to goods with protected

GIs, highlighting the role of the State Customs Service in maintaining an IP register and implementing EU, WTO, and WCO standards. Cognac serves as the case study, as its designation is strictly protected by French and European law through the National Interprofessional Bureau of Cognac (BNIC). The article details classification issues under the Ukrainian Commodity Classification for Foreign Economic Activity, tariff and non-tariff regulation measures, excise and VAT application, as well as licensing requirements. Special attention is paid to the prohibition of importing or marketing products misleadingly labeled as "Cognac" after November 2022. Furthermore, Ukraine is obliged to fully abandon the domestic use of the term "Cognac" by January 2026, transitioning to "brandy" or other national denominations. This legal and regulatory transformation requires adaptation of customs control, protection of consumer rights, and restructuring of branding strategies for Ukrainian producers. The findings underline that effective customs regulation of GI-protected products is essential not only for compliance with EU law but also for safeguarding intellectual property rights, supporting regional development, and strengthening consumer trust in both domestic and international markets.

Keywords: geographical indications, customs control, customs logistics, adaptive management, food products, intellectual property, cognac, brandy.

Постановка проблеми. Згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, Україна зобов'язана захищати географічні зазначення, що є захищеними в Європейському Союзі [1]. Отже, українські продукти не можуть використовувати назви, що є захищеними географічними зазначеннями в Європейському Союзі, наприклад, «коньяк», «шампанське», «фета» тощо. Згідно з Угодою, географічні зазначення охороняються від комерційного використання захищених назв; будь-якого неправомірного використання, імітування або втілення, навіть якщо зазначається справжнє походження продукту або якщо назва, що охороняється, перекладається, викладається у транскрипції або транслітерації чи супроводжується таким виразом, як «стиль», «тип», «спосіб», «який вироблений у», «імітація», «смак», «подібний» тощо; введення в оману споживача щодо дійсного походження продукту.

З метою гармонізації українського харчового законодавства у 2024 році було прийнято Закон України «Про особливості правової охорони географічних зазначень для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів, захист прав та застосування схем якості, включаючи традиційні гарантовані особливості для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів» [2]. Також у 2022 році було прийнято Закон України «Про географічні зазначення спиртних напоїв», який встановлює вимогу до 1 січня 2026 року привести у відповідність до європейського законодавства назви спиртних напоїв [3]. В Україні є реєстр географічних зазначень, який налічує 3133 зареєстрованих об'єктів. Безпосередньо за національною процедурою зареєстровано 38 об'єктів, серед яких 29 географічних зазначень є виключно українськими. Зокрема, серед вітчизняних харчових продуктів захищені географічні зазначення мають належать, наприклад, гуцульська коров'яча бринза,

гуцульська овеча бринза, мелітопольська черешня [4].

Важливим науково-практичним питанням є регулювання правил переміщення через митний кордон харчових продуктів із захищеними географічними зазначеннями. Митним кодексом України (розділ XIV) передбачена процедура сприяння захисту прав інтелектуальної власності, яка відповідає стандартам ЄС, СОТ та Всесвітньої митної організації. Для сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України Держмитслужба, відповідно до своїх функцій, забезпечує ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону [5].

Призупинення митного оформлення товарів може відбутися і за Держмитслужби, навіть якщо правовласником не подано заяву про сприяння захисту належних йому майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності. Але вичерпний перелік відповідних підстав визначається Кабінетом Міністрів України. Проте для забезпечення належного рівня захисту географічних зазначень ЄС Держмитслужба має отримати заяви власників прав на географічні зазначення про сприяння захисту належних їм прав. Заява про сприяння захисту майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності подається до Держмитслужби безкоштовно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато науковців приділяли увагу цій проблематиці. Зокрема, Передрій О., Пахолюк О. та Голодуй Г. порівнювали системи географічних зазначень у ЄС та Україні, акцентуючи увагу на їхньому значенні для соціокультурного та економічного розвитку регіонів, збереження традицій і підвищення довіри споживачів [6]. Сухонь А. та Столярчук Н. досліджували пра-

вові й економічні аспекти функціонування систем географічних зазначень у Польщі та Україні [7]. Крім того, Крисанов Д. проаналізував європейський досвід та перспективи застосування географічних зазначень для агропродовольчої продукції вітчизняного ринку [8] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нерозкритим залишається питання аспектів митного оформлення харчових продуктів з географічно захищеними назвами, що зумовлює актуальність обраного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення особливостей переміщення через митний кордон харчових продуктів із захищеними географічними зазначеннями на прикладі коньяку. Виходячи з поставленої мети визначені такі завдання:

- проаналізувати основні відмінності між різними видами бренді;
- здійснити характеристику географічно захищених різновидів коньяку;
- сформувати алгоритм та особливості митного оформлення коньяку як товару з географічно захищеною назвою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бренді – це позначення цілої групи алкогольних напоїв, які схожі між собою технологією виробництва і вхідними продуктами; загальний термін для спиртних напоїв, виготовлених шляхом дистиляції виноградного вина. Під поняттям «бренді» підпадають усі міцні спиртні напої, що дистилуються з молодого виноградного вина, а також з переробних фруктових або ягідних соків. Існує безліч різновидів бренді, кожен з яких має свої унікальні характеристики.

Згідно із Законом України «Про географічні зазначення спиртних напоїв» Бренді (Brandy або Weinbrand) – спиртний напій міцністю від 36 % об., вироблений з винного дистиляту, одержаного шляхом дистиляції виноградного вина, вина кріпленого для дистиляції, винного дистиляту, дистильованих до міцності не більше 86 % об. (з додаванням або без додавання винного дистиляту, дистильованого до міцності не більше 94,8 % об.), за умови що кількість спирту, отриманого з винного дистиляту, не перевищує 50 % загального вмісту спирту в готовому продукті [3].

Найвідомішими видами бренді є коньяк, арманьяк, каліфорнійський бренді, граппа, ракія та ін. [9] (рис. 1).

Апелласьон (фр. *appellation*) – це визначена законом географічна зона походження

продукту, найчастіше вина, але також і інших харчових продуктів, таких як сири, олії, м'ясні вироби тощо. Апелласьон встановлює правила виробництва, включаючи сортову приналежність винограду, технологію виробництва, регіон походження, максимальний урожай, рівень алкоголю та інші параметри. Таким чином, апелласьон гарантує відповідність продукції встановленим стандартам та захищає її унікальність і походження.

Географічне зазначення є особливим видом інтелектуальної власності, який використовується для позначення товарів, що мають конкретне географічне походження та якість, репутацію або інші характеристики, які значною мірою пов'язані з цим місцем. Це може стосуватися продуктів харчування, напоїв, ремісничих виробів тощо. В Україні правова охорона географічних зазначень здійснюється відповідно з Законом України «Про правову охорону географічних зазначень» [10].

Одним із прикладів ефективного захисту географічного зазначення є система регулювання виробництва коньяку у Франції. Коньяк (фр. *Cognac*) – міцний алкогольний напій з білих сортів винограду, один із видів бренді, який, згідно з міжнародним торговельним правом, походить від округи міста Коньяк в регіоні Нова Аквітанія у Франції. Напої, виготовлені за подібними технологіями, але за межами зазначеного регіону, називають бренді.

Захист географічного позначення коньяку здійснює Національне Міжпрофесійне Бюро Коньяку (BNIC) – французька міжпрофесійна організація, створена для захисту та регулювання виробництва коньяку. Вона діє на основі паритету між виробниками та торговцями, забезпечуючи дотримання стандартів якості та походження коньяку. Організацію було створено у Франції після Другої світової війни, щоб захистити виробництво коньяку від наслідків окупації. У регіоні *Cognac* (Коньяк, Франція) є шість географічних зон, кожна з яких має унікальні ґрунти та кліматичні умови, що впливають на смак та аромат кінцевого продукту. Ці провінції, розташовані навколо міста *Cognac* (Коньяк): *Grande Champagne* (Ґранд Шампань), *Petite Champagne* (Птіт Шампань або Петіт Шампань), *Borderies* (Бордері), *Fins Bois* (Фін Буа), *Bons Bois* (Бон Буа), *Bois Ordinaires* (Буа Ордінер, іноді також Буа Терруар) (рис. 2) [11].

Ця назва є і географічним найменуванням, і найменуванням самого напою. Характеристика географічно захищених назв коньяку наведена у таблиці 1.

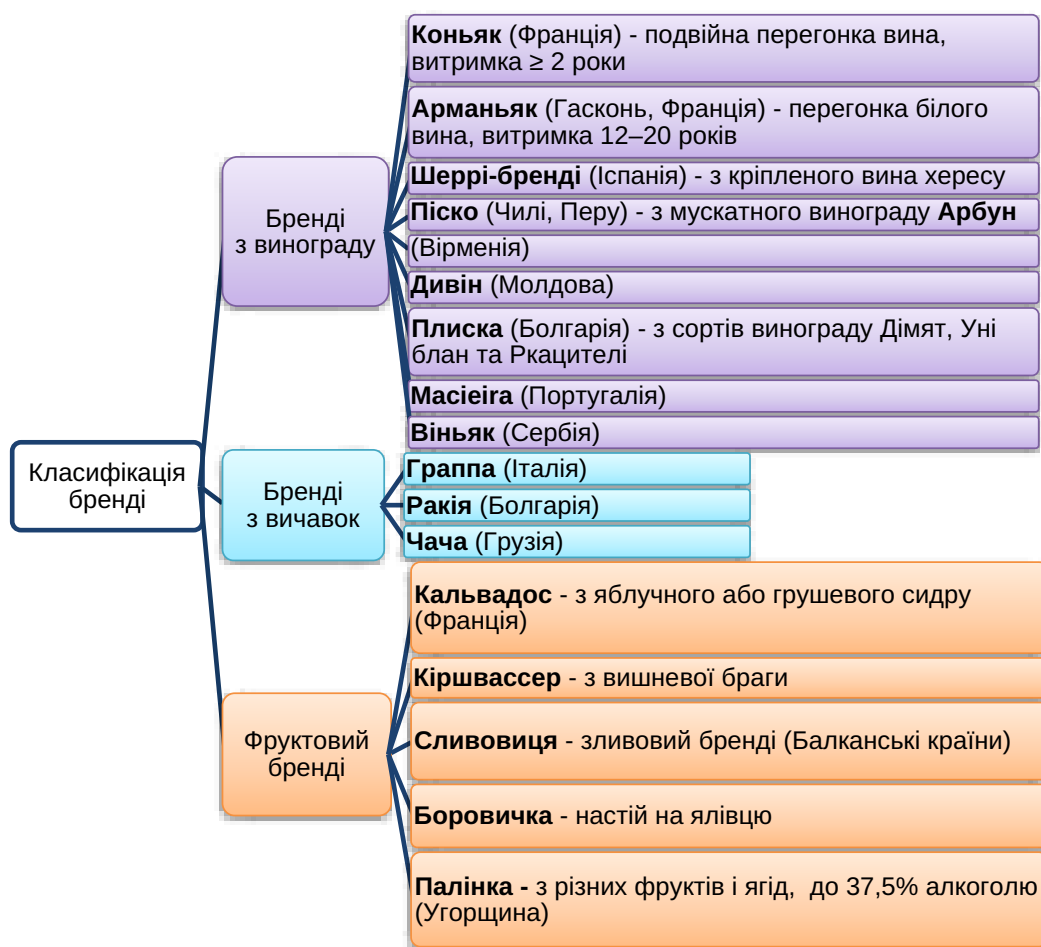

Рис. 1. Класифікація брендів

Джерело: сформовано авторами

Географічно захищені назви коньяку визначені у додатках про асоціацію між Україною та ЄС. Згідно з угодою, Україна зобов'язалася поступово відмовитися від використання назви "коньяк" для вітчизняного продукту на користь загальної назви "бренді" або іншої, визначеної назви для українського продукту. Законом України «Про географічні зазначення спиртних напоїв» [3] встановлено, що з 1 січня 2026 року використання географічних зазначень спиртних напоїв Європейського Союзу Cognac (коньяк), Armagnac (арманьяк), Calvados (кальвадос), Grappa (граппа), Anis Portuges (аніс португеж) для позначення та представлення подібних спиртних напоїв, що походять з України, припиняється, крім напоїв, що вироблені та марковані згідно із законодавством, що діяло до 1 січня 2026 року, які можуть реалізовуватися в Україні до їх закінчення на складах. До 1 січня 2029 року для виробництва спиртного напою категорії "бренді" допускається використання дистиляту винного, мінімальна витримка (дозрі-

вання) якого в металевих ємностях емальованих чи з нержавіючої сталі з використанням дубової клепки становить не менше трьох років.

Важливо зазначити, що до введення у дію вищезгаданого законодавства на розгляді в патентному відомстві України перебували заявки про реєстрацію як знаків для товарів і послуг позначень «Cognacello» і «Cognac Hello», які були створені шляхом умисного перетворення географічного зазначення «Cognac» («Коньяк»). Проте ці заявки були відхилені після звернення Міжпрофесійного Бюро Коньяку.

З 1 листопада 2022 року припинено імпорт до України іноземної продукції з етикетками «Cognac»/«Коньяк», яка не відповідає технічним умовам для цього найменування, відповідно до Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною [1; 12]. Здійснюючи митне оформлення коньяків, митні органи спираються на відомості, наведені у реєстрі об'єктів інтелектуальної власності (табл. 2).

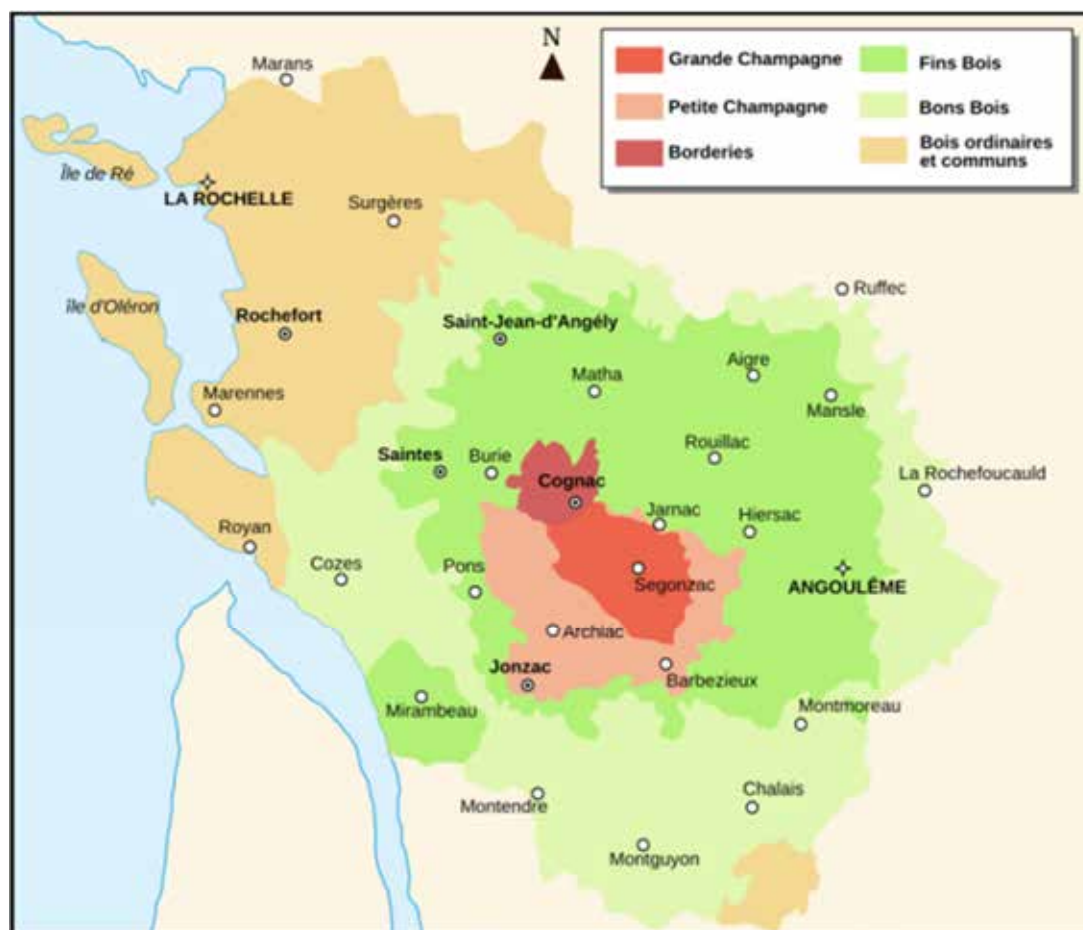

Рис. 2. Карта географічних зазначень регіону Коньяк у Франції

Джерело: [11]

Першим етапом митного оформлення є ідентифікація товару та визначення його коду за УКТЗЕД з метою визначення заходів тарифного та нетарифного регулювання. Нижче у таблиці наведена характеристика рівнів класифікації (табл. 3).

З метою визначення заходів тарифного і нетарифного регулювання сформовано довідку по товару за допомогою програмного забезпечення Md Info (Md Office) (рис. 3).

Таким чином, імпорт коньяку регламентується тарифними і нетарифними заходами регулювання. Повна ставка мита становить 3.5 EUR за л, пільгова ставка – 0%. Акцизний збір складає 133.31 UAH за л, ПДВ – 20%. Нетарифні заходи включають ліцензування та перевірку товару, як об'єкту індивідуальної власності.

Додатково у процесі митного оформлення харчових продуктів із захищеними географічними зазначеннями митний орган перевіряє походження (регіон, країну), документи,

а саме сертифікати походження та відповідності, дозвільні документи від державних органів Франції або уповноважених європейських структур.

Висновки. Україна, згідно з Угодою про асоціацію з Європейським Союзом, зобов'язалася гармонізувати своє законодавство з європейськими нормами у сфері охорони географічних зазначень.

Коньяк як об'єкт міжнародної торгівлі, що має захист географічного позначення, вимагає особливої митної обробки з перевіркою походження, реєстрації та прав власника. Коньяк, як приклад захищеного географічного зазначення, підлягає суворому регулюванню під час переміщення через митний кордон.

Україна зобов'язана відмовитися від використання назви «коньяк» для продукту вітчизняного виробництва до 2026 року. Замість терміну "коньяк України" має вживатися або термін «брендів», або нова назва, яка буде

Таблиця 1

Характеристика географічно захищених назв коньяку

Різновид коньяку	Географічна зона виробництва	Характеристика
Grande Champagne	Ґранд Шампань (Grande Champagne)	Відзначається квітковим букетом, смаком і ароматом. Виноградники розташовані на крейдяних ґрунтах, що надає напоям особливої м'якості та витонченості. Коньяки з цього регіону вважаються найкращими і вимагають довгої витримки.
Petite Champagne	Птіт Шампань (Petite Champagne)	За своїми характеристиками схожий на Ґранд Шампань, але менш витончений. Має багатий, але дещо менш складний аромат і смак.
Borderies	Бордері (Borderies)	Найменший за площею регіон. Коньяки з цього регіону мають характерні нотки фіалки, горіха, ірису та тофі. Вони відрізняються особливою м'якістю.
Fins Bois	Фін Буа (Fins Bois)	Вирізняється м'яким, фруктовим профілем та ароматами свіжих фруктів. Коньяки з цього регіону є менш складними порівняно з коньяками з Шампані чи Бордері.
Bons Bois	Бон Буа (Bons Bois)	Напій має сильніший, іноді грубуватий смак через високу вологість і глинисті ґрунти. Характеризується нотками родзинок і винограду.
Bois Ordinaires	Буа Ордінер (Bois Ordinaires)	Коньяки мають виражений морський присмак (через наближеність регіону до моря). Часто використовуються для купажу і мають менш складний характер.
Fine Champagne	Grande Champagne та Petite Champagne	найменування для купажу, який складається з коньяків з регіонів Grande Champagne (не менше 50%) та Petite Champagne. Напій має збалансований, витончений та складний букет.
Vintage (міллезимний)	Будь-який регіон, визначальним є рік виробництва	Коньяк з винограду, зібраного в один конкретний рік, зазначений на етикетці.
Single Cru	Будь-який регіон	Коньяк, виготовлений з винограду, зібраного в одному конкретному регіоні (наприклад, «Single Cru Borderies»).

Джерело: сформовано автором на основі [11]

Таблиця 2

Інформація про охоронний документ географічного зазначення «Коньяк» в Україні

Дата реєстрації	Закінчення строку	Тип об'єкта	Охоронний документ	Правовласник
24.01.2022	24.01.2026	Географічне зазначення: визначене в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. «Cognac» («Коньяк») від 27.06.2014 № 2830 (чинний до 31.12.2050)	Французька Республіка в особі Національного Міжпрофесійного Бюро Коньяку

Джерело: сформовано автором на основі [4]

Таблиця 3

**Класифікація коньяку за Українським класифікатором
товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД)**

Найменування рівня класифікації	Код згідно УКТЗЕД	Назва товарів
Розділ	IV	Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники
Група	22	Алкогольні та безалкогольні напої і оцет
Товарна позиція	2208	Спирт етиловий неденатурований з концентрацією спирту менш як 80 об.%; спиртові дистилати та спиртні напої, одержані шляхом перегонки, лікери та інші напої, що містять спирт
Товарна під позиція	220820	Спиртові дистилати та спиртні напої, одержані шляхом перегонки виноградного вина або зброджених виноградних вичавок
Товарна категорія	-	Не деталізована
Товарна підкатегорія	2208201200	Коньяк

Джерело: сформовано автором на основі [5]

The screenshot displays the MD Office software interface for processing customs declarations. The main window shows a detailed view of a declaration for Cognac (code 2208201200). Key information visible includes the date of the declaration (27.06.2025), the origin (France), and the value (331.1 EUR). The interface is organized into several panes: a left sidebar for navigation, a top menu bar, and a main content area with multiple sections for declaration details, including classification, origin, and value.

Рис. 3. Інформаційна довідка по алкогольному напою коньяк (cognac) за даними MD Office

Джерело: сформовано автором на основі [13]

поширюватися лише на українську продукцію. Це означає необхідність не лише юридичної адаптації, але й маркетингової переорієнтації на нове позначення.

Таким чином, захист географічних зазначень у митній практиці України є ключовим елементом дотримання міжнародних зобов'язань та інтеграції в ринок ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. С. 13. Код акту 76192/2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
2. Закон України «Про особливості правової охорони географічних зазначень для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів, захист прав та застосування схем якості, включаючи традиційні гарантовані особливості для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів» від 06.09.2022 № 2572-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 40. Ст. 165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2572-20#Text>

3. Закон України «Про географічні зазначення спиртних напоїв» від 01.12.2022 № 2800-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 53. Ст. 158. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/511295___778650
4. Реєстр географічних зазначень. Офіційний сайт Національного органу інтелектуальної власності (УРНОІВІ). URL: <https://nipo.gov.ua/reiestr-heohrafichnykh-zaznachen/> (дата звернення: 30.06.2025).
5. Митний кодекс України : від 13.03.2012 № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–45, № 46–47, № 48. Ст. 552. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
6. Peredriy, O., Pakholiuk, O., & Holodiuk, H. Systems of goods geographical indications: EU and Ukraine experience. *Товарознавчий вісник*. 2024. Т. 17. № 1. URL: <https://c-bulletin.com.ua/uk/journals/tom-17-1-2024/systems-of-goods-geographical-indications-eu-and-ukraine-experience>
7. Suchoń A., Stoliarchuk N. Правові та економічні питання географічних зазначень сільськогосподарської продукції в Польщі та Україні. *Економіка АПК*. 2024. Т. 31. № 5. С. 76–85. URL: <https://eapk.com.ua/en/journals/tom-31-5-2024/pravovi-ta-ekonomichni-pitannya-geografichnykh-zaznachen-silskogospodarskoyi-produktsiyi-v-polshchi-ta-ukrayini>
8. Krysanov D. Geographical Indications of the Origin of Agro-Food Products: European Experience and Domestic Perspectives. *Economist*. 2014. № 10. С. 18–22.
9. Дубініна А. А., Жук Ю. Т., Жук В. А., Жестерева Н. А. Товарознавство смакових товарів : навчальний посібник. Київ : ВД «Професіонал», 2004. 240 с.
10. Закон України «Про правову охорону географічних зазначень» від 16.06.1999 № 752-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 38. Ст. 349. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
11. McGrew G. The 6 Cognac Appellations: Grande Champagne. *Cognac.com*. 2025. 20 June. URL: <https://www.cognac.com>
12. Присяжна Л. Україна заборонила імпорту коньяку за виключенням оригінального. *LIGA ZAKON Бізнес*. 2022. 2 листопада. URL: https://biz.ligazakon.net/news/215080_ukrana-zaboronila-import-konyaku-za-viklyuchennyam-originalnogo
13. MD Office™. MD Info. Версія 8.0.1.28 (14/11/2023). Загальна довідка по товару «Коньяк (Cognac)» (код 2208201200). Інформаційна система MD Office. Дата звернення: 07.08.2025.

REFERENCES:

1. *Uhod pro asotsiatsiiu mizh Ukrayinoyu, z odniei storony, ta Yevropeyskim Soyuzom, Yevropeys'kym spil'tovarystvom z atomnoyi enerhiyi i yikhniyamy derzhavamy-chlenamy, z inshoyi storony* [Association Agreement between Ukraine, on the one side, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other side]. (2014). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (in Ukrainian)
2. *Zakon Ukrayiny "Pro osoblyvosti pravovoyi okhorony heohrafichnykh zaznachen' dlya sil's'kohospodars'koyi produktsiyi ta kharchovykh produktiv, zakhyst prav ta zastosuvannya skhem yakosti, vklyuchayuchy tradytsiyni garantovani osoblyvosti dlya sil's'kohospodars'koyi produktsiyi ta kharchovykh produktiv"* [Law of Ukraine on special legal protection of geographical indications for agricultural and food products, protection of rights and application of quality schemes, including traditional guaranteed characteristics for agricultural and food products], No. 2572-IX. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2022(40), 165. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2572-20#Text>
3. *Zakon Ukrayiny "Pro heohrafichni zaznachennya spyrtnykh napoyiv"* [Law of Ukraine on geographical indications of alcoholic beverages], No. 2800-IX. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2023(53), 158. Available at: https://zakononline.com.ua/documents/show/511295___778650
4. *Natsional'nyy orhan intelektual'noyi vlasnosti (URNOIVI)*. (n.d.). *Reyestr heohrafichnykh zaznachen'* [Register of geographical indications]. Available at: <https://nipo.gov.ua/reiestr-heohrafichnykh-zaznachen/> (Accessed: June 30, 2025)
5. *Mytnyy kodeks Ukrayiny* [Customs Code of Ukraine], No. 4495-VI. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2012(44–45, 46–47, 48), 552. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
6. Peredriy, O., Pakholiuk, O., & Holodiuk, H. (2024). Systems of goods geographical indications: EU and Ukraine experience. *Tovarovnavchyy visnyk*, 17(1). Available at: <https://c-bulletin.com.ua/uk/journals/tom-17-1-2024/systems-of-goods-geographical-indications-eu-and-ukraine-experience>
7. Suchoń, A., & Stoliarchuk, N. (2024). Pravovi ta ekonomichni pytannya heohrafichnykh zaznachen' sil's'kohospodars'koyi produktsiyi v Pol'shchi ta Ukrayini [Legal and economic issues of geographical indications of agricultural products in Poland and Ukraine]. *Ekonomika APK*, 31(5), 76–85. Available at: <https://eapk.com.ua/en/journals/tom-31-5-2024/pravovi-ta-ekonomichni-pitannya-geografichnykh-zaznachen-silskogospodarskoyi-produktsiyi-v-polshchi-ta-ukrayini>

8. Krysanov, D. (2014). Geographical indications of the origin of agro-food products: European experience and domestic perspectives. *Economist*, (10), 18–22.
9. Dubinina, A. A., Zhuk, Yu. T., Zhuk, V. A., & Zhestereva, N. A. (2004). *Tovaroznavstvo smakovykh tovariv* [Commodity science of taste products]. Kyiv: VD "Profesional".
10. *Zakon Ukrainy "Pro pravovu okhoronu heohrafichnykh zaznachen"* [Law of Ukraine on legal protection of geographical indications], No. 752-XIV. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 1999(38), 349. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
11. McGrew, G. (2025, June 20). The 6 Cognac Appellations: Grande Champagne... Available at: <https://www.cognac.com>
12. Prysyzhna, L. (2022, November 2). Ukraina zaboronyla import konyaku za vyklyuchenniam ory-hinalnogo [Ukraine banned the import of cognac except for original]. *LIGA ZAKON Biznes*. Available at: https://biz.ligazakon.net/news/215080_ukrana-zaboronila-mport-konyaku-za-viklyuchenniam-orygnalnogo
13. MD Office™. (2023, November 14). *MD Info. Versiya 8.0.1.28. Zahal'na dovidka po tovaru "Konyak (Cognac)" (kod 2208201200)* [General reference on product "Cognac" (code 2208201200)]. Informatsiyna systema MD Office. Accessed September 7, 2025.